

# PROPISI POSTA

KATEGORIJA LICA KOJA SU OSLOBOĐENA POSTA

Zehra ČAJLAKOVIĆ

*...A ko se razboli, ili se na putu zadesi,  
neka isti broj dana naposti...*

**P**ost u ramazanu je stroga dužnost od zore, pa do zalaska sunca, bilo da se obavlja na vrijeme ili nadoknađuje, svakome punoljetnom, zdravom i pametnom muslimanu koji zna da je post ramazana obavezan. Nevjernik je ko porekne da je post jedan od temelja islama, a griješnik je ko ga ne izvršava.<sup>1</sup>

Allah, dž.š., u Kur'anu kaže:

*U mjesecu ramazanu počelo je objavljivanje Kur'ana, koji je putokaz ljudima i jasan dokaz pravog puta i razlikovanje dobra od zla. Ko od vas u tom mjesecu bude kod kuće, neka ga u postu provede, a ko se razboli, ili se na putu zadesi, neka isti broj dana naposti, - Allah želi da vam olakša, a ne da poteškoće imate -, da određeni broj dana ispunite, i da Allaha veličate zato što vam je ukazao na Pravi put, i da zahvalni budete.*<sup>2</sup>

<sup>1</sup> Al-Zuhayli, Wahbah, *Al-Fiqh al-Islamiyyu wa Adillatuhū*, treće izdanje, Dār al-Fikr, Damask, tom II, 1409/1989., str. 610-616; Ibn 'Abidīn, *Radd al-Muhtār 'alā al-Durr al-Mukhtār*, Dār al-Maktab al-Ilmiyyah, Bejrut, tom III, bez godine izdanja, str. 115-123 Tuhmāz, Abdulhamīd Mahmūd, *Nav, dj.*, str. 482-483.

<sup>2</sup> Al-Baqara, 185.

Muhammed, a.s., rekao je: *Islam je sagrađen na pet stubova: svjedočenju da je samo Allah Bog i da je Muhammed Allahov poslanik, obavljanju namaza, davanju zekata, obavljanju hadža i postu ramazana.*<sup>3</sup>

## Razlozi zbog kojih je dopušteno ne postiti

Postoje dvije vrste razloga zbog kojih je dopušteno ne postiti:

- a) razlozi zbog kojih je dopušteno ne postiti, a obavezna je nadoknada posta (kadā) i
- b) razlozi zbog kojih je dopušteno ne postiti, a obavezno je davanje otkupnine (fidje).

U razloge zbog kojih je dopušteno ne postiti, a obavezna je nadoknada posta ubrajaju se:

**1.Bolest:** Bolesniku je dopušteno da ne posti tokom ramazana ako će post štetno djelovati na njegovo zdravlje. Bolest zbog koje je bolesniku dopušteno da ne posti je teška bolest koja će se postom pogoršati ili usporiti izlječenje.<sup>4</sup>

<sup>3</sup> Abdullatifaz-Zubady, *Buharijina zbirka hadisa*, prijevod: Mehmedalija Hadžić, El-Kalem, Sarajevo, 2004., str. 17

<sup>4</sup> Tuhmaz, Abd Al-hamid Mahmud, *Nav. dj.*, str. 542-543; Sābiq, Al-Sayyed, *Fiqh Al-Sunnah*, prijevod Rusmir

**2. Putovanje:** Allah, dž.š., dopustio je putniku koji putuje u mjesto udaljeno od njegovog stalnog boravka osamdeset dva kilometra da ne posti tokom ramazana sve dok se smatra putnikom. Ovo dopuštenje prestaje povratkom u mjesto stalnog boravka ili namjerom da se boravi u mjestu u koje se otputovalo petnaest ili više dana. Putniku nije dopušteno prekinuti post u danu u kom je otputovao ako je započeo putovanje poslije pojave zore, tj. poslije otpočinjanja posta. Ako bi, ipak, prekinuo post, bit će obavezan nadoknaditi samo taj dan.<sup>5</sup> Allah, dž.š., kaže: *A ko se razboli, ili se na putu zadesi, neka isti broj dana naposti.*<sup>6</sup> Prenosi se da je Ebu Seida el-Hudri, r.a., rekao: *Bili smo na vojnom pohodu sa Poslanikom, a.s., bio je sedamnaesti dan ramazana, pa su neki od nas postili, a neki nisu. I niti je onaj ko posti osuđivao onoga koji ne posti, niti onaj ko ne posti onoga ko posti.*<sup>7</sup> Putniku je bolje postiti ako post neće naštetiti njegovom zdravlju, jer je obavezan napostiti propuštene dane, a post u ramazanu je bolji od posta u nekom drugom mjesecu.<sup>8</sup> Allah, dž.š., kaže: *A bolje vam je da postite.*<sup>9</sup>

**3. Trudnoća i dojenje:** Trudnica ili dojilja su oslobođene od posta, ako se boje za svoje zdravlje ili za zdravlje svoje djece, jer se na njih odnosi propis kao i na bolesnika.<sup>10</sup>

**4. Bojazan za život:** Nije obavezan postiti svako ko radi teške fizičke poslove. Međutim, dužan je napostiti dan za dan u danima u kojima ne radi ili u kratkim zimskim danima. Radniku u ovakvoj situaciji nije dopušteno da ne posti od početka dana. Dužan je započeti post, nadajući se da će upotpuniti taj svoj post. Ako se bude bojao za svoje zdravlje i osjeti da će mu prekid posta pomoći, prekinut će post.<sup>11</sup>

**5. Ženi u toku hajza (mjesečnice) i nifasa (postporođajnog čišćenja):** U ovim stanjima ženi je zabranjeno postiti. Ako bi zapostila, a pojavi se hajz, obavezna je prekinuti post. Ako, ipak, bude postila, post će joj biti pokvaren i dužna je sve propuštene dane napostiti, i to dan za dan. Prenosi se od Aiše, r.a., da je rekla: *Kad smo imale menstruaciju, bilo nam je naredeno da nadoknadimo post, a nije nam naredeno da nadoknađujemo propuštene namaze.*<sup>12</sup> I čistoća od hajza i nifasa jedan od uvjeta valjanosti posta je. Ako se kod žene pojavi hajz poslije pojave zore ili u toku dana, pa makar i prije samog zalaska sunca, dužna je prekinuti post i taj dan napostiti s ostalim propuštenim danima. Post se mora zanijetiti prije zore ili u toku dana do podne, s tim da se ne smije učiniti ništa što kvari post.<sup>13</sup> Dakle, obavezni su nadoknaditi onoliko dana koliko nisu postili u toku ramazana bolesnik, putnik, trudnica, dojilja, ko prekine post da bi otklonio opasnost po život i zdravlje, žena u toku hajza i nifasa. Ako bi umrla, a razlog zbog kojeg nisu postili ne bude prošao, nemaju nikakve obaveze. Ali, ako bi razlog prošao i budu živi toliko da su mogli nadoknaditi taj post, a to ne učine, pa im se smrt primakne, dužni su ostaviti oporuku da se da fidja za svaki dan koji su mogli nadoknaditi, a to nisu

Pobrić, Bookline d.o.o., Sarajevo, 2008., str. 164-171; Al-Zuhaylī, Wahbah, *Nav. dj.*, str. 644-646;

<sup>5</sup> Tuhmaz, Abdulhamid Mahmud, *Nav. dj.*, str. 543.; Al-Zuhaylī, Wahbah, *Nav. dj.*, str. 641-644; Ibn 'Abidīn, *Radd al-Muhtār 'alā al-Durr al-Mukhtār*, Dār al-Maktab al-Ilmiyyah, Bejrut, tom III, bez godine izdanja, str. 115-123.

<sup>6</sup> Al-Baqara, 185.

<sup>7</sup> Al-Munziri, Muslimova zbirka hadisa, sažetak, s arapskog preveli Muhamed Mrahorović, ... El-Kalem, Sarajevo, 1425/2004., str. 266.

<sup>8</sup> Tuhmaz, Abdulhamid Mahmud, *Nav. dj.*, str. 542-543.

<sup>9</sup> Al-Baqara, 184.

<sup>10</sup> Tuhmaz, Abdulhamid Mahmud, *Nav. dj.*, str. 542-543.; Al-Zuhaylī, Wahbah, *Nav. dj.*, str. 647-648; Al-Kasāni, *Badāi al-Sanāi*, tom II, Dar Al-Fikr, Bejrut, 1996/1417. god., str. 144-147.

<sup>11</sup> Tuhmaz, Abdulhamid Mahmud, *Nav. dj.*, str. 547-548.;

<sup>12</sup> Al-Munziri, *Nav. dj.*, str. 101.

<sup>13</sup> Tuhmaz, Abdulhamid Mahmud, *Nav. dj.*, str. 479-480; Al-Kasāni, *Nav. dj.*, str. 134-135.

učinili. Iznos fidje (otkupnine) za svaki dan je kao iznos sadekatu'l-fitra. Fidja će se isplatiti iz trećine imetka umrlog, ako ima nasljednika. Ako nema nasljednika, isplatit će se iz njegovog cijelog imetka. Nasljednicima je dopušteno da, ako žele, umjesto umrlog plate fidju, i ako on to nije ni oporučio.<sup>14</sup>

#### **Razlozi zbog kojih je dopušteno ne postiti, ali je obaveza dati fidju**

1. **Teška, neizlječiva bolest:** Dopušteno je da ne poste lica s teškom, neizlječivom bolešću koja nemaju nadu u ozdravljenje.
2. **Starost, odnosno iznemoglost:** Također je dopušteno da ne poste stara, iznemogla lica čije bi se zdravlje pogoršalo postom.

Ako je takvo stanje kod spomenutih lica tokom cijele godine, i ljeti i zimi, neće postiti, a za svaki propušteni dan mjeseca ramazana platit će fidju u iznosu sadekatu'l-fitra.<sup>15</sup>

Allah, dž.š., kaže: *Onima koji ga jedva podnose - otkup je da jednog siromaha nahrane.*<sup>16</sup>

Fidja se može dati za potrebe Islamske zajednice ili jednom, odnosno većem broju siromaha.<sup>17</sup>

Sva navedena lica koja su oslobođena od posta obavezna su, iz poštovanja prema mjesecu ramazanu i obzira prema onima koji poste, u toku ramazana javno ne činiti nešto što kvari post.

<sup>14</sup> Tuhmaz, Abdulhamid Mahmud, *Nav. dj.*, str. 542-546.; Al-Kasāni, *Nav. dj.*, str. 155-157.

<sup>15</sup> Al-Zuhayli, Wahbah, *Nav. dj.*, str. 687-689.; Tuhmaz, Abdulhamid Mahmud, *Nav. dj.*, str. 548-549.; Al-Kasāni, *Nav. dj.*, str. 146-147.

<sup>16</sup> Al-Baqara, 184.

<sup>17</sup> Tuhmaz, Abdulhamid Mahmud, *Nav. dj.*, str. 547-548.; Al-Kasāni, *Nav. dj.*, str. 146-147

## Summary

## THOSE WHO ARE EXCUSED FROM FASTING

Čajlaković Zehra

Fasting is a strict duty for each and every adult, healthy and sensible Muslim man and woman who are aware of their fasting obligation during the month of Ramadan.

A sick person, a traveling person, a pregnant or nursing woman, a person doing hard physical work, a menstruating woman or a woman sustaining a post-delivery bleeding are excused from fasting. However, it is their obligation to make up for each day of fasting they missed, once the person no longer sustains the said condition.

The ill suffering from difficult, incurable diseases, as well as the old and the feeble are also excused from fasting, but are nevertheless, obliged to pay fidja, a payment in the amount of sadaka for every day of Ramadan.

## موجز

## الفئات المعفية من الصيام

زهرة تشايلاكوفيتش

صوم رمضان من الفجر وحتى غروب الشمس. فرض عين على كل مسلم ومسلمة بالغين عاقلين صحيحي الجسم يعلمان بأن صوم رمضان واجب عليهما. المريض والمسافر والحامل والمرضع والعامل الذي يمارس أعمالاً جسدية شاقة، والحائض والنفساء، لا يجب عليهم الصيام. ولكن إذا زال سبب عدم قدرتهم على الصيام، وجب عليهم قضاء الأيام التي لم يصوموها. أما المريض الذي لا يرجى شفاؤه أو كبير السن الذي لا يقوى على الصيام، فلا يجب عليه الصيام. بل يجب عليه أن يدفع فدية عن كل يوم بقيمة صدقة الفطر.